Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 82. szám. Vasárnap, április 9.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 2.
Szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 8.

Nemzeti eszme.

Nem jó gazdag embernek lenni öreg korban, mert sohány hizelgője van annyi számitó ellensége, hisz minden hizelgő vár — örökséget.

A mi nemzetünk dicső ezer éves multtal bir ezen a földön. Árpád hadai körülkeritették karjaikkal ezt a darab földet s kimondták rá, vérrel telekkönyvezték el a nemzetközi jogban — ez a föld a miénk.

Miénk a föld, a viz, az erdő, a bányák, az ipari termények, a kereskedelem, még a levegő is, a mi fajunké, mely egyedül volt képes csorda népeket szétverve innen, államot alkotni, a keresztutján kulturát teremteni s ezer éven át a just és kulturát fentartani.

Mindenféle vándor nép került később az ajtónk elé. Bolgár, besnyő, kun, jász, oláh, ruthén, örmény, zsidó, czigány, szász, sváb, rácz és mi vágtunk nekik egy karaj kenyeret, vaczkot adtunk nekik s mig házunk tájat védtük, az ő kenyerüket és vaczkukat is biztonságban tartottuk.

Miért jöttek ide ezek a mindenféle népek? Mert nem volt sehol maradásuk.

Bolgár-besnyő, kun, jász, ide menekült az ázsiai népvándorlás vihara elől, mert otthon elvesztett mindent. Befogadtuk Az örmény, ruthén, szász, török, tatár elől huzódott ide, a zsidó hazátlanságában csak itt talált hazát, a czigány rajban telepedett meg. Az oláh, szász és sváb telepitve lett. Földet jogot ingyen kaptak, sőt dus privilégiumokat is, hogy betöltsék azt a hézagot, melyet az idők borzalmai vágtak nemzetünk testén.

És csodálatos! Bár mindenféle népségünket évszázados hála füz hozzánk s egyenesen lét kérdésük volt, hogy itt helyet kapjanak; bár itt vették fel a kulturát is, mégis a magyar indolenczia miatt megmaradtak a maguk nemzetiségi viszonyaiban és ujabb időben, nemzetiségi ellenséges politikát folytatnak.

Kétféle veszedelmes nemzet pusztitó politikát üznek a nemzetiségi tulzók. A keresztény nemzetiségek nemzet rangját követelik maguk számára és mint nemzet akarnak egyenlő joguak lenni velünk, a zsidó nemzetiség pedig a mi nemzeti érzésünket akarja leszállitani a kozmopolitaságig, váltig tajtékozva mindenféle faji magyar érzés ellen.

Mi magyar faj vagyunk a gazdag nagybácsi és a kedves öcscsök, kiket jól kitartottunk nem győzik már várni az örökséget, mert hát még mindig jó erőben vagyunk. Életünkben szeretnének hát jussolni.

És szinte már belénk disputálták, hogy másféle hazafiság is lehet, mint a faj szupremácziójáan alapuló hazafiság.

A hideg norvég válni akar a svédtől, a német nem tür fajával szemben faji politikát, az olasz faji alapon csinálja kül politikáját, a cseh faji szupremacziójáért harczol évek óta, egy nálánál magasabb kulturáju nemzet ellen, Románia a faji politika révén alakitotta át husává, testévé a Dobrudzsát, Maczedónia, Kréta ezért lázong, Jappán ezen elv alapján győz, csak nekünk nem szabad fajunk érdeke szerinti politikát üzni?

Ha jövevényeket fogadtam házamba, nincs jogom átköltöztetni más szobába, ha az előbbire szükségem van, nincs jogom felmondani a lakást, ha épiteni akarok, nincs jogom követelni, hogy szellőztessenek és mosdjanak, nincs jogom köretelni, hogy családi örömöm az övék is legyen, gyászom őket is boritsa?

A koaliczió érezheti, hogy milyen óriási volt liberális czégér alatt a rombolás a magyar közérzés terén. Nemzeti önállóságunkat is, nemzeti öntudatunkat is jóformán odaadogattuk a sógornak, komának. Ideje végre, hogy magunkra gondoljunk. Éppen olyan szigoruan csak magunkra, mint ahogy eddig mindig más tetszését lestük.

Hosszu pazarlás után erősen takarékoskodni kell.

Mig élünk addig ugyan nem jussolják el azt, ami a miénk — oldalági örökösök! Pedig még élünk, sőt meg is erősödtünk vagy mi!?

Erős magyar faji politikát kivánunk, a régi erős keresztény alapra. Most kell ezen dolgozni, mig ki nem nulláznak a jussunkból végleg, mert nemzetiségeink, a drága unokaöcscseink viselkedése mutatja,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az utolsó felvonás.

Irta: **Deèr.**

A férfi ott ült az asszony lábainál, vékony kiaszott kezei között ott szorongatta az asszonynak puha, meleg kezét s mig szemei vad, lázas fényben égtek, s egész valója láztól, hidegtől didergett, reszketett, fáradt, konya hangon beszélt az asszonyhoz.

— Hát vége, mindennek vége! Álom volt csak, egy rózsaszinü, illatos, poéta látta álom; de ebbe az álomba ott veszett minden: ifjuság, ábránd, vágy, reménység. Nem maradt vissza más belőle, mint emlékezés, meg egy korhadt, pusztulásnak indult s kiveszni készülő burok, mi tán csak ideig-óráig ad már helyet egy fáradt, lázbeteg, senyvedő léleknek. De jól van azért igy! A ki tenni nem tud már, ki teremteni képtelen, kinek már nincsenek gondolatai s szeretni is tán már csak két lázban égő szemeivel tud, az álljon félre az utból addig, mig félre nem rugják, mint egy utszéli redvesedő faágat, melyben nincs élet arra, hogy levelet hajtson, bimbót fakasszon, gyümölcsöt érleljen! Jól van ez igy; ez az élet, az igazi élet a maga lelketsorvasztó, utár prózájával. Amig ifju vagy és erős, addig élj; tartsd oda hátadat, — teremtő agyadat a kapaszkodóknak, hadd menjenek, törjenek előre, — s ha halni készülsz, akkor félre az utból, — huzd magadra a takarót, hogy senki se lásson s pusztulj szó, sóhaj nélkül, mert a nagy közönség nem szereti látni a halált a maga valódiságában, — bár őrjöngve tapsol annak, ki végigkomédiázza előtte. Nos én nem komédiázom tovább; elég volt; vessünk véget neki! Elő a takaróval; utolsó felvonás; finita la commoedia!

Fojtó, száraz köhögés szakitotta félbe a beszélő férfit. Kendőjét kapta vértelen ajkai elé, hogy abba rejtse el erővel a szinte sirból előtörő hangokat. És mikor elmult az egész testét végigrázó roham, — mosolyogva rejtette el kendőjét. Nem akarta tán, hogy az az asszony lássa azokat a piros véres cseppeket a kendőn.

Nem látta pedig. Hanyagul hátradőlve ült hintaszékében az a párducztermetü asszony; szemei lecsukódtak s csak pillái alul csillant elő néha-néha egy-egy hideg sugár. Mintha aludnék, mintha álmodnék valami vad, gyönyörteljes álmot: keskeny, vérpiros ajkai kissé szétnyiltak s látni lehetett apró, hegyes, fehér fogait; kemény, gömbölyü keble lázasan pihegett hamvas, fehérpiros arczán néha egy-egy ráncz képződött ott a szemei alatt, amely arczának valami kegyetlen, szinte visszataszitó kifejezést adott . . .

De egyszerre elsimultak a ránczok, valami ideges rángás futott végig egész termetén; szemei felnyiltak s mint, ki álomból riadt föl, tétovázó mosolylyal nézett az előtte ülő, didergő férfira.

— Hát te vagy, kis bolondom? Minek jöttél ide? Mondtam, hogy vége mindennek. Elég volt ebből a komédiából; kifizettük egymást, nem tartozunk egymásnak semmit . . .

— Igaz, — sóhajtotta közbe a férfi, — nem tartozunk egymásnak; — én adtam neked

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó czég

Nagyvárad, Fő-utcza (Uri Casinó-épület) TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhanemüeket. — **Női costümök,** valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

hogy milyen sorunk volna, ha ők tartanának el a miénkből, minket.

Leár király története tragédiának szép, de politikának nevetséges és ostoba volna.

Magyarország a magyaroké! Ez a jövő politikája. *P—y.*

Az újak.

Hogy a szabadelvüpárt többsége nem szavazta meg Kossuthnak a nov. 18. eltörlésére vonatkozó inditványát, az magától értetődik. Bár azon sincs mit csodálni, hogy a párt a szavazástól tartózkodott.

Láttunk azonban a szavazók névsorában olyan szabadelvüpárti neveket, amelyeknek eddig november 18-nak foltjához semmi közük sem volt. Hogy csak a bihariaknál maradjunk Hlatky Endre, Bölöny József, Buttyán János és Dési Géza, szóval az egész bihari szabadelvüpárt felvonult november 18-ika mellett tüntetni.

Mind a négy uj ember s mind a négyen leszavaztak — a nemzet itélete ellen. Nem kötötte őket a mult nov. 18-hoz, mint kötötte régi társaikat.

Kiderült tehát, hogy a régi szellem magával ragadja az ujabb tagokat is.

A politikai válság.

A képviselőház elkezdte munkálkodását, ma megválasztotta a felirati bizottságot, — de a válság ügyében semmi sem történt.

Kombinációkban azért most sincs hiány. Ujabb miniszterelnökjelöltnek *Csáky* Albin grófot emlegetik, aki már állitólag engedményt is kapna. Ha komoly engedményről van szó, akkor kár másnak adni, mint *Andrássy*-nak, aki kétségkivül legtöbbet vihet ki a koalicziónál engedmény nélkül azonban sem ő, sem Csáky, sem más nem boldogul.

Csáky miniszterelnökjelölt.

A király abbeli óhajának adott kifejezést, hogy a válságot meg kell oldani még a husvéti ünnepek előtt.

A közös hadügyminiszteriumban különben ebben az értelemben folyik is már a munka, *Goluchowszkyék* pedig az alkalmas államférfiut is megtaláltnak vélik gróf *Csáky* Albin személyében.

Ő már *engedményekkel* a tarsolyában fogja felvenni a tárgyalások elejtett fonalát s megbizatása, hogy még *husvét előtt* hozza rendbe az ügyeket, hogy igy az uj magyar miniszterium husvétra már felváltsa a mostanit.

A király a Házat elnapolja.

Elnapolja pedig azért, mert attól tartanak, hogy a felirati vita letárgyalása után sorra kerül a megtorló intézkedés, ezzel természetesen Tiszáék vád alá helyezése, amit minden áron meg akarnak akadályozni.

Igy *Khuen-Héderváry* gróf tanácsára a király a képviselőházat ünnepek után, még a felirati vita megkezdése előtt elnapolja.

Bár ezt a hirt azonban kacsának bélyegzik, az ellenzéki oldalon mégis nagy az izgatottság miatta és azzal fenyegetődznek, hogy az elnapoló kézirat fölött vitát provokálnak.

Kossuth angol czikke.

Kossuth Ferencz a «*National Review*» czimü angol folyóirat legutóbbi számába irt czikket a magyar válságról. Kossuth panaszkodik czikkében arról, milyen helytelenül van az angol sajtó a magyar dolgokról informálva és fejtegeti a koalicziò követeléseinek jogosságát.

A nyelvkérdésben — mondja Kossuth — a mi követelésünk mérsékelt, nem érinti a zászlóaljak taktikai egységét, mert *az őrnagy* és az alárendelt tisztek magyarul vezényelnének, de *az őrnagytól felfelé német maradna a vezényszó, mint eddig volt.*

A czikk evvel az érdekes nyilatkozattal végződik: lehet, hogy *ma Ausztriában Ferencz József császár, Magyarország egyetlen barátja.*

A koaliczió különös figyelmébe.

A *Hazánk*, az agráriusok lapja tegnap czikket irt ezzel a czimmel: *Fenyegetett ország* és a czikket a *koaliczió különös figyelmébe* ajánlja. A czikk azt fejtegeti, hogy a válság halogatásában óriási veszedelem rejlik. Ez év végén ugyanis lejárnak összes fontosabb kereskedelmi szerződéseink. Parlamentáris kormány nélkül ezeket ujra megkötni nem lehet. A magyar országgyülés a nemzetközi alkudozásokból mint szerződésképtelen fél igy egyszerüen kimarad. Még nagyobbá teszi a veszedelmet az, hogy a magyar válság ideje alatt Ausztria esetleg szerződik a külső államokkal és Magyarországot azután egyszerüen befejezett tények elé állitja. Ausztria igy mérhetetlen csapással az ő szája ize szerint kötött szerződések elfogadására kényszerithet bennünket. Nagyobb életkérdésünk a kereskedelmi viszonyok rendezésénél ma nincs. Ebbe az elintézetlen kérdésbe nemcsak a politikai ellentállást lehet belefojtani, de vele agyon lehetne nyomoritani a passziv nemzet közgazdasági életét is. »Mi a bajt megéreztük, fejeződik be a czikk, tehát megmutattuk. Azoknak, kiknek az ország sorsát kezébe tevé, kötelességük, hogy azt idejében elháritsák.«

Az agráriusok lapjának czikke valóban fenyegető veszedelmekről szól és megérdemli a koaliczió figyelmét, amelybe ajánltatott.

A Ház munkarendje.

A képviselőház mai ülésén megválasztotta a felirati bizottság tagjait és minthogy a bizottság tárgyalásai több napig tartanak, a Ház szerdai ülésében valószinüleg elnapolja magát. A jövő hét után következik a nagy hét és valószinü, hogy igy már e hónap tizenötödikén megkezdődik a Ház husvéti szünete. A feliratot e szerint csak husvét után tárgyalná a képviselőház. Mindezekbe a politikai helyzet valamely fordulata még mindenesetre hozhat változást. Felmerült a vezérlőbizottságban az az óhajtás is, hogy a husvéti szünet megállapitásánál vegye a Ház tekintetbe a görög katholikusok tizenhárom nappal később kezdődő husvétját is. Erre nézve még nem történt döntés, de ha ezt az ünnepet is tekintetbe veszik, akkor a Ház csak május elsején kezdi meg ujra érdemleges tárgyalásait.

A feliratot tudvalevőleg gróf *Apponyi* Albert szövegezte és a vezérlő-bizottság elfogadta, valószinü tehát, hogy a felirati bizottság sem igen változtat érdemben rajta, habár általánosan ugy vélik, hogy a bizottság tárgyalásai pár napot igénybe vesznek. A felirati vita a Házban is sokáig fog tartani, mert a függetlenségi párton kivül az ujpárt, a néppárt és a disszidensek is hozzászólnak. A disszidensek részéről *Andrássy* Gyula szólal fel, akinek a beszédét nagy érdeklődéssel várják.

Az ellenzéken remélik, hogy a feliratnak

---

hirt, dicsőséget, — odadobtam ékes karmaid közé a fiatal lelkemet, — neked gondolkoztam, — neked teremtettem, hogy előre törj, hogy csodáljanak, hogy babérral hintsék tele utadat; — de megfizettél érte. Hisz most már semmit sem adhatok; de te jó vagy s elviszed azt is, ami még van; a lelkem után a testemet is, ezt a fakó, kiaszott, nyomorult agyagot . . . Igazad van, megfizettél! . . . Hisz te jó vagy . . . te szép vagy . . te . . te . . vampyr! . . .

Az asszony felkaczagott; üde, csengő volt a hangja, mint a hajnali harangszó. Aztán egyszerre komoly lett. Kezét elhuzta a férfi kezéből s nyugot, szinte oktató hangon beszélt a férfihez.

— Bolond vagy; poéta vagy, ki csak azzal a lázasan lüktető sziveddel gondolkozol. Térj már észre légy okos csak egy órára és lásd be, hogy nem lehet másként. Eleget jártunk együtt, eleget bohóskodtunk. Hagyjuk már abba, legyünk okosak.

— Amig szükségünk volt egymásra, addig kitartottunk egymás mellett. Nem vethetünk egymás szemére semmit.

— Rosszul mondtad, hazudtál, — mikor azzal vádoltál az imént, hogy te áldoztál föl nekem mindent, — hogy amit teremtettél, — amit irtál, csak nekem irtad, — hogy hiréssé tégy, hogy csodáljanak. És én?! Én ugyanazt adtam neked. Vajjon kitért volna-e utaidon az elismerés, a csodálat, ha nem lettem volna melletted én, ki munkára serkentettelek, ki aztán életet adtam a te gondolataidnak? Nem benned és neked éltem-e akkor, mikor minden este ott komédiáztam a deszkákon; s nem mindkettőnknek szólt-e a tapsvihar? Légy igazságos, kis bolondom, — mi hüségesen mértünk egymásnak s becsületesen fizettünk. De hát már vége. Te megszüntél gondolkozni; elbutultál, kis bolondom, — nem tudsz ujat teremteni, mi lázba hozza a közönséget, mi uj dicsőséget, uj babért szerezne nekünk. És ez a hiba, itt van a baj. Te nem adhatsz nekem már semmit, s mégis azt kivánnád, hogy én mindent adjak neked. Ohó, — barátom, ez csalás lenne; és te csalnál meg engem . . .

A férfi oda térdelt az asszony elé; forró homlokát beletemette az asszony puha, illatos selyempongyolájába és ugy suttogott hozzá panaszos, kérő hangon.

— Ne üzz el, ne kergess el.

Maradj továbbra is az én kinzó, gyötrő és nekem oly édes, üdvözitő nemtőm. Szeress! És én ujra fogok élni; meglásd, fogok tudni még teremteni-e, most lázban égő agy. Van még itt gondolat! Érzem, hogy van, csak te maradj mellettem. A te csókjaid, a te ölelésed visszaadja majd erőmet s ujra dolgozom s uj, soha nem látott sikerekben lesz részünk! Csak ne üzz el magadtól, ne kergess el! . . .

Az asszony hirtelen felállt s aztán gyors, szinte férfias léptekkel kezdett fel alá járni, miközben szakgatott, ideges hangon beszélt a férfihez, ki odatámaszkodott a fütött kályhához s onnét nézte mohó, vágyakozó szemekkel.

— Eh ne beszélj ostobaságokat! Magad is érzed, tudod, hogy nincs benned már semmi. Kiadtál mindent és ami ezután jönne, az csak ámitás volna. Féléve már, hogy csalsz engem s csalod magadat. Igérsz hallatlan remekeket, mesés sikereket és nap-nap után itt sóhajtozol mellettem s beszélsz badarságokat, mint valami serdülő kamasz. Beleuntam, belefáradtam. Nem szeretem a limonádét, pezsgő kell nekem: tüzes, erős pezsgő, mely magával ragad, részeggé tesz. Nem akarok lusta lenni! Élni akarok, tenni akarok, azt akarom, hogy lábaim előtt heverjen az egész világ s én kaczagok, mosolyogva nézzek rájuk, ők meg — imádjanak! Ez kell nekem barátom!

— No hát rajta! Hadd halljam terveidet;

Miután az idén *nagycsütörtök, péntek* és *szombat* izraelita ünnepekre esik, mikor is üzletem zárva van; ennélfogva felkérem a t. vevőközönséget, hogy ***czipő, kalap és férfi divatáru*** czikkekben szükségletét már annál is inkább ***előbb*** beszerezni szives-kedjék, mert felhalmozódott raktáram folytán az ünnepek előtt rendkivül mérsékelt árak mellett fogom elárusitani a *legjobbnak ismert* ***„kézimunka“ czipő,*** *legujabb divatu* ***kalap, nyakkendő*** és ***fehérnemü*** czikeimet.

Tisztelettel: **Leitner Lázár.**

hatása lesz. Ha nem lenne, akkor — ez az ellenzék elhatározása — *ujabb és esetleg ujabb feliratot intéz a Ház az uralkodóhoz*, mig csak a válság alkotmányos megoldást nem nyer.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 8.

A mai ülés előtt arról beszéltek a honatyák, hogy mig a felirati bizottság tárgyal, ülést nem tarthatnak, azután meg a husvéti ünnepek következnek s igy két-három hétre elnapolják a Ház üléseit. Ez azonban nem tetszik a vérmesebb honatyáknak.

A folyosón báró Kaas Ivor ki is fakad ez ellen.

— A fogatok csikorgott, amikor annak a lehetőségéről beszéltetek, hogy a király elnapolja az üléseket és most ti a saját jókedvetek ből külditek megint haza a Házat. A felirati bizottság elintézhetné, ha komolyan veszi, egy nap alatt a dolgát, vagy pedig, ha ez nem megy, tárgyaljon néhány napig egyebet a parlament. De most csak nincsen értelme az elnapolásnak?

Ugron Gábor is ezen a nézeten van.

Ülés előtt a terem közepén Justh Gyula, gróf Andrássy Gyula, Bolgár Ferencz és Darányi Ignácz — és még mások tanácskoznak.

Az ülésnek volt külső érdekessége: Bolgár Ferencz először elnökölt. Nagy biztonsággal kezelte a csengettyüt s könnyedén kiigazodott a házszabályok labirintusában.

Napirend előtt.

Napirend előtt *Kovács* Pál szólalt fel s elmodta, hogy a tegnapi ülésre vonatkozó naplóban *Farkas* József neve a nemmel szavazók között szerepel. Mivel ez a képviselő a többséggel együtt igennel szavazott, — kéri az ő megbizásából a hibás följegyzés kiigazitását.

Sümegi Vilmos: Ugy tapasztalja, hogy ez a hiba, melyre Kovács Pál figyelmeztetett, nem egyedüli, mert például az elnök tegnapi enunciációjában azt jelentette, hogy 86 nemmel szavazó volt, még a napló 77 nemet mutat ki. Kéri ezzel az adatnak a korrigálását. (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Talán nem tetszik?

Szőts Pál: Sőt nagyon is!

Kubik Béla: Akkor ne mozgassák a fejüket. (Nagy derültség a jobboldalon.)

Elnök: Intézkedni fog, hogy a bejelentett hibákat kiigazitsák. Minthogy a jegyzőkönyv ellen nem tettek kifogást, azt hitelesitettnek jelenti ki.

Szatmári Mór: Napirend előtt felszólal, hogy olyan közbeszólást kifogásoljon, melyet a napló neki imputál. Elmond egy epizódot, melylyel azt bizonyitja, hogy olyan kormánypárti korifeusok is, mint Gromon Dezső, nem tudták mire szavaztatott az elnök azon az emlékezetes ülésen.

Elnök: Bemutatja a belügyminiszter átiratát, melylyel a Ház tagjait meghivja az *április 11-iki* ünnepies isteni tiszteletre.

Dániel László előadó: Referál a gazdasági bizottság nevében.

A felirati bizottság.

Ezután kezdték meg a felirati bizottság tagjainak megválasztását s a szavazást; megválasztattak:

Gróf *Apponyi* Albert, *Bakonyi* Samu, *Barabás* Béla, gróf *Batthyány* Tivadar, báró *Bánffy* Dezső, *Eötvös* Károly, *Gulner* Gyula, gróf *Hadik* János, *Holló* Lajos, *Kossuth* Ferencz, *Mezőssy* Béla, *Polonyi* Géza, *Rakovszky* István, *Sághy* Gyula, *Szederkényi* Nándor, *Thaly* Kálmán, *Tóth* János, *Ugron* Gábor, *Wlassics* Gyula, gróf *Zichy* Aladár és gróf *Zichy* Jenő.

A napirend.

Ezután az elnök azt javasolta, hogy a képviselőház hétfőn és kedden ne tartson ülést, a szerdai ülésnek az inditvány- és interpellációs könyv és a gazdasági bizottság két jelentésének a felolvasása legyen a tárgya.

Báró Kaas Ivor: Hát a feliratnak beterjesztése?

Az *elnök*: Erről akkor lesz szó, ha a bizottság jelentést tesz.

Madarász József: Csakhogy a bizottság iparkodjék!

Báró Kaas Ivor: Ugy van!

Az *elnök*: Bemutatja a holnapi *Wesselényi-ünnep* meghivóját.

Lengyel Zoltán inditványozza, hogy az emléktábla leleplezésére a Ház küldöttségileg menjen.

Barabás Béla: Haza beszél Szilágyvármegyébe!

Az *elnök*: Azt hiszi, hogy Lengyel Zoltán inditványához hozzájárul a képviselőház és határozatilag kimondja, hogy az elnök vezetésével küldöttség megy az ünneplésre.

Ezután hitelesitették az ülés jegyzőkönyvét, mire az ülés véget ért.

*

Ülés után a huszonegyes bizottság megalakult, elnöke *Bánffy* Dezső báró, előadója *Batthyány* Tivadar gróf lett.

A vármegye költségvetése.

— A belügyminiszter dorgatóriuma. —

Tisza aláirásával a második meglepetést kapta rövid néhány nap alatt Biharvármegye. Az első csekélyebb, amelyben a 36 napidijat részesitését átveszi az államterhére, de csak az 1906. évtől; ez évben tehát godoskodjék ezeknek a dijazásáról a vármegye.

A második, amely már sokkal erélyeseb s megye ügyeinek intézőinek szól, elég erélyes dorgatórium számban is elmegy.

Arról van szó, hogy belügymininszter megsokalta már azt a gazdálkodát, amelyet a vármegye követ s a közönség érdekéből takarékosságra inti.

Kijelenti a belügyminiszter, hogy a vármegye 1905 évi költségvetését nem veszi tudomásul s nem hagyja jóvá, mert ar nem csupán a vármegye által eddig nyert állami javadalmazások és a vármegye e czélra felhasználható jövedelmei igénybe vételével és azok korlátai között állapittatott meg, hanem többféle uj és több kiadás is irányoztatott elő.

Evés közben jön meg az étvágy. Az állam derekasan felemelte a megyei tisztviselők fizetését s most ráduplázott erre a vármegye azzal, hogy óriási összegeket vett fel *irodaátalányok*

---

add elő eszméidet, nézzük, mit lehet csinálni belőlük. Jer ide mellém és beszélj! Beszélj ugy, mint régen, mikor erő, szenvedély, egy egész világ volt minden szavad és én megrészegedve, kábultan a gyönyörtől, hallgattam szavadat.

— Jer hát, kis bolondom és én ujra a tied leszek!

Az asszony kipirulva, reszketve állt meg a férfi előtt, ki egy pillanatig tüzbe borult tekintettel nézte ezt a csábos, ingerlő syrént s aztán önfeledten, reszketve karolta át azt a karcsu párducz-derekat s ugy suttogott hozzá.

— Szeretlek, szeretlek! Ez minden gondolatom!

Az asszony ellökte magától. És most már ugy beszélt hozzá, mint beszélni szoktunk egy elbocsájtott cselédhez, kit valami hibája miatt kergettünk el a háztól s utoljára még ellátjuk egy pár jó tanácscsal.

— Eh hagyjuk ezt az örökös ostobaságot! Nem illik ez hozzánk. Meg aztán látod, öregem, te beteg vagy, nagyon beteg vagy. Neked pihenés kell, ápolásra van szükséged. Légy hát engedelmes, jó gyerek.

— El fogsz utazni valahova délre, meleg, napsugaras tájra, hol ujra, megerősödöl, ujra egészséges lész és aztán visszajösz a régi erőben s elölről kezdünk mindent. Meglásd milyen szép élet lesz az megint.

A férfi valami száraz, szakgatott kaczagást hallatott s köhögéstől el-elcsukló hangon szólt.

— Ha . . . ha . . . ha! Milyen jó is vagy te. Hát végig játszuk az utolsó felvonást is; tegyük el az utból, kire nincs szükség, ki utban van és milyen ügyesen csinálod. Nem is használsz mérget, tört, sem golyót. Egyszerüen elküldesz a szinfalak mögé, meghalni. Oh te okos, te csodálatos komédiás! De nem látod, hogy hibás, gyenge a jelenet, nem lesz hatása?! Mért nem üztél el akkor, mikor volt még erőm szembeszállni veled, akkor mikor még erős voltam, mikor én voltam a hős. Akkor kellett volna végig gázolnod rajtam s ha kell, elpusztitanod erővel, megfojtanod a két kezeddel.

— Nagyobb lett volna a hatás, jobban tapsoltak volna. De most?! Eh, ostobaság! ki törődnék azzal, hova hajitunk egy kifacsart czitromot! Asszonyom, ön kezd hanyatlani; vigyázzon, mert még kipisszegik.

És kaczagott a férfi tovább. Az asszony órájára nézett s ideges, szinte haragos hangos hangon szólt.

— Eh, hagyjon nekem békét a gúnyolódásával! Utóvégre, ha semmi sem használ, hát értsen meg egyszer igazán. Meguntam, ráuntam magára, ki már senki, semmi. Uj emberre van szükségem, ki tud teremteni, kiben van erő. És ha kiváncsi rá, hát megmondom azt is, hogy már megtaláltam. Mindjárt itt lessz. Ha akarja éppen, megvárhatja. Majd bemutatom neki. — Kezdődik az uj felvonás és én ujra élni fogok; uj sikerek, uj élet nyilnak számomra. De maga ne állja utamat! Nem akarom, hogy elriaszszon tőlem mindenkit ezzel a fakó, szintelen arczaival, ezekkel a kiégett, szintelen szemeivel.

— De Pálma! — szólt közbe a férfi, valami csendesen fájó, könyörgő hangon.

Az asszonyt is egy pillanatra meghatotta ez a fájó hang. Mintha egy pillanatra valami szánalom lopta volna be magát a szivébe. Tán — amilyen szeszélyes volt, — ujra odadobta volna magát a férfi karjaiba, ha egy magas, erőteljes, fiatal férfi be nem lépett volna.

Amint az asszony meglátta a belépőt, csábos mosolylyal sietett eléje s macskaszerü hizelgéssel vette körül a férfit.

Az a másik meg ott a fűtött kályha mellett, — elboruló tekintettel nézte őket. Fájó sóhaj szakadt föl melléből s aztán mosolygott olyan sarkasticus, bántó mosolylyal.

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép **tavaszi ujdonságon**, melyek **Hegedüs Ármin Magyar Divatcsarnokába** beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a **sok szép kész blousok,** melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek.

Uj szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint diszek nagy választékban. Az árak pedig felülmulhatatlanul olcsók. Tisztelettel: **Hegedüs Ármin** **Szent László-tér** Fekete-Sas szálloda kapuja mellett.

és utiátalányok czimén. Ezekre megjegyzi a miniszter, hogy nem csak elviselhetlen terheket ró az adózó közönségre, de a törvénynyel is ellenkezik, mert a vármegyék között létrehozott egyöntetüséget ismét tönkretenné. A fizetés felemelés folytán nem is találja indokoltnak a miniszter az átalányok ilyen mérvü emelését. A napidijak és uti költségek rovatának összegét 10,000, az irodai szükségletekét pedig 5000 koronával szállitja le a miniszter, s lényeges leszállitási eszközölt még az épületek fentartása és az előre nem látható kiadások rovatainál.

A miniszter kijelenti leiratában:

»Ez alkalommal nem mulaszthatom el figyelmeztetni a vármegye közönségét, miszerint ház tartásában a takarékosságnak oly mérvét igyekezzék megvalósitani, hogy a kiadások a költségvetésnek fentiekben körvonalozott határvonalait meg ne haladják s hitel tullépésnek szüksége elé ne álljon. Annyival is inkább, mert, már most kijelentem, hogy az évközben netán eiém terjesztendő pótjavadalmazás iránti kérelmüket feltétlenül meg kell tagadnom, minthogy az utolsó két évtizedben a megyék javadalmazása máris oly mértékben lett emelve, hogy-e czimen az állam kincstárra most már több teher nem róható.«

Végül a hitel tullépéseként illetve a korláton kivüli esetleges utalványozásokért az alispánt teszi felelőssé a miniszter s azután kijelenti, hogy a megye tulkiadásait még az esetben is a legszigorubb elbánásban részesiti, ha esetleg önerejéből kivánná valamely esetben azt tenni.

A miniszter leirata a vármegyeházán nem csak meglepetést, de valóságos ijedelmet keltett a főbb tisztviselőknél, akiknek szól az erélyes dorgatorium. Annyira beleszoktak már abba a gondolatba, hogy Biharmegyének minden szabad. Még a január 26-iki nagy esemény sem tudta kiábránditani ezeket az urakat, Hát most alaposan rájuk czáfolt maga *Tisza* belügyminiszter.

Hir szerint még e hónap folyamán rendkivüli megyegyülésen veszik ujból tárgyalás alá a megnyirbált költségvetést.

Április.

A kedves Nagyvárad!

Ekként bucsuzott *Z. Bárdy* Gabi a szinházi kommünikében, mondván, hogy legfőbb vágya a kedves nagyváradi közönség előtt eljátszani »János vitéz«-t. Igérte is, hogy ez a vágy rövidesen valóra válik.

Tudósitónk utána kérdezősködött, mennyi igaz ebből a kommünikéből? Értesülései, a melyekért felelőszéget nem vállal a következők:

Én: Melyik volt a legkellemesebb pillanata Nagyváradon?

Ő: Mikor a vonat megindult s én konstatálhattam, hogy valóban, a vonattal utazom én is.

Én: Azt mondják, méltóságod első fellépte alkalmával virágot várt s amint kilépett, a zsinórpadlásra tekintett.

Ő: Közönséges ráfogás. Azt néztem, hogy a rettenetes léghuzam nem töri-e össze a diszleteket?

Én: Milyennek találta méltóságod a kritikát?

Ő: Na hallja ha az is kritika . . .

Én: S a közönséget?

Ő: Van is közönség Nagyváradon!

Én: De hiszen mindenki dicsérte méltóságodat.

Ő: Csak lett volna az a mindenki a szinházban is!

Én: Csakugyan az a méltóságod leghőbb vágya, hogy »János vitéz«-t eljátssza a kedves Nagyvárad előtt?

Ő: Kedves Nagyvárad? Leghőbb vágy? Tudja mi az én leghőbb vágyam a kedves Nagyvárad számára? Az, hogy . . .

A többit az olvasó fantáziájára bizza tudósitónk, de ő maga nem emlegeti, tekintettel arra, hogy ő is nagyváradi.

*

A haragos müvé-znő leghőbb vágyai közé bátran beiktathatta volna a hirtelen beállott hideget. Ez az ő hideg közönségét még alaposabban lehütötte.

Pedig már készülődtünk a tavaszra.

Möller Salamon elkezdte a finom fagylaltok gyártását. Befagyott. A szerkesztőségek nyári kacsákat kutattak; befagytak azok is. *Pankolics* diadalmas mosolylyal nézett végig Rátkayn; befagyott a mosoly s Rátkay bátyánk reményei emelkednek. A közuti mozdonyai kajánul pöfékeltek a Nagypiaczon: mi többet nem visszük a közönséget a fürdőkbe! Menjen, a hogy tud! A kaján pöfékelés is lefagyott.

Ellenben nagy dilemma előtt áll az arany ifjuság!

A téli kabát forgó értékké tételett. A felöltő hideg. Hogy váltsa ki a téli kabátot, mikor már a hónap másodikán is tul vagyunk? S nem lesz-e kárbaveszett befektetés a kiváltás, mikor pár nap mulva épp ugy beállhat megint a meleg? Érdemes-e fázni, vagy a kiváltás árát kikoplalni a billiardon és pikkolón?

Legjobb ugy megoldani a kérdést, mint tette szinházunk két bájos tagja. Elindultak szakadó esőben bevásárolni. Persze esernyővel. Mire a Főutczára értek, nap sütött. Akkor jó volt az esernyő a nap ellen. De hazamenet sem volt kár az ernyőt kifeszitve vinni, mert akkor meg hó esett.

*

Ilyen áprilist járatnak a politikában is. Elárasztanak rideg hóval, udvari ebédek meleg, olvasztó napsugarával. Az Ujság és egyéb Tiszalapok lagymatag kesergő ezikkeivel, hátha valamelyiktől megijedünk s vissza bujunk — a kályha mögé?

Csak április az egész! Egy esernyő elég ellene Jön még május, a mikor adó kellene, ujonez kellene — majd akkor megválik, nem fujnak-e más szelek is errefelé?

UJDONSÁGOK.

Önálló vámterület és — stafirung.

Tudom nagyon jól, hogy városunkban is sokan vannak, akik az önálló vámterületet még nagyobb veszedelemnek tartják, mint a hadsereg vezetői, a magyar vezényleti és vezérleti nyelvet. Pedig ha jól átgondolják a dolgot és a szivökre teszik kezöket, bizony befogják látni, hogy ez az, ami a további szegényedéstől és pusztulástól megfogja óvni országunkat, különösen az iparosztályt.

Nagyon ritkán szoktam irni hirlapokban, de éppen e héten láttam olyat, ami gondolkodóba ejtett.

Egy helybeli nagykereskedő pár hete férjhez adta leányát. A nagykereskedőt régóta ismerem, még abból az időből, amikor szegény ember volt. Ma több százezer korona vagyon tulajdonosa, amit itt szerzett Nagyváradon.

Igen itt szerezte teljesen nagy vagyonát s most, hogy leányát férjhez adta, kistafirozta *Bécsből*.

Bécsi butorokat pakoltak ki a butorszállitó kocsiból, pedig tudjuk azt nagyon jól, hogy épen ez az az iparág, ami annyira ki van fejlődve Magyarországon, hogy bátran felveszi a versenyt a külfölddel, de szorosabban véve a dolgot, itt Nagyváradon is oly kitünő iparosaink vannak e téren, hogy az illető urnak bármily magas igényei vannak, kielégitette volna.

Nem tudom, hogy vagyok vele, de tény, hogy én a hazafiságomhoz tartozandónak tartanám, hogy ha nem is a nagyváradi, de legalább magyarországi ipart támogatnánk ilyen esetben.

Mert mi indithatta az illető nagykereskedőt arra, hogy itt szerzett pénzét külföldre vigye, ahol esetleg, de csak talán, pár száz koronát megtakarit, ahol azonban bizonyára annyival silányabb munkát is kapott.

Én azt hiszem, hogy az illető vő urnak épp oly jól esett volna az itten készült kitünő berendezés, mint az itten szerzett vagyonból kapott hozomány.

Sajnos, nagyon gyakran találkozunk ilyen esetekkel, pedig ez mind megváltoznék, ha az ilyen osztrák ipart támogató urakat *jól megvámolnák*. Mert az olyan kereskedők, főkép akik jóformán saját használatokra rendelt dolgokból sem igyekeznek hazai iparczikkeket

---

Az asszony bemutatta őket egymásnak, miközben gyönyörködve legeltette szemeit az ifju férfi erőteljes, ideges termetén, ki olyan volt a mellett a másik mellett, mint egy büszke hatalmas tölgy egy vihartörte, száradó füzfa mellett.

A két férfi udvariasan rázta meg egymás kezér s a fiatalabb mosolyogva, fiatalos könynyedséggel beszélt.

— Boldog vagyok mester, hogy megismerhettem s még boldogabb volnék, ha megtisztelne azzal, hogy végighallgatja legujabb müvemet. A mi csodás müvésznőnknek szántam e darabot s azért jöttem, hogy felolvassam neki, hogy véleményét halljam . . .

A mester csendesen rázta a fejét. Hosszasan nézte az előtte álló két alakot s a mig tekintete szomoruan siklott végig az asszonynak karcsu, kivánatos termetén, meg annak a férfinak hatalmas, erőteljes alakján, — valami fájó lemondással szólt a fiatal férfihez.

— Jól van, jól, ifju barátom! Én nem hallgathatom meg; — beteg vzgyok, — mennem kell. Majd a müvésznő segit magának; legyen nyugodt, ha ő veszi kezébe az ön darabját, akkor nem marad el a siker . . . De hát ön még fiatal, tán nem haragszik meg, ha én, a tapasztalt »öreg«, egy igen jó tanácsot adok.

— Vigyázzon arra minden darabjában, hogy a hős fiatal és erős maradjon végig, egész az utolsó felvonásig. És ha pusztulnia kell is neki, puszuljon el ifjan, telve erővel, mert nincs szánalmasabb látvány látni egy letört, senyvedő nagyságot. Higyje el, annak már nem tapsolnak, — még csak nem is sajnálják

És amikor ezt mondta, hosszan, mereven nézett az előtte álló asszonyra, ki bosszankodva forditotta félre a fejét.

A mester aztán vette kalapját s megindult kifelé. Az ajtóból még egyszer visszafordult s szinte dévájkodva, de sok keserüséggel szólt vissza az asszonyhoz!

— Nos hát asszonyom, halljuk a végszót! Vagy nincs szava hozzám?! Ej-ej, pedig tudhatná már, hogy egy darab végén egy hatásos végszó sokszor magában hordja az egész darab sikerét! No de, adieu! Vége a darabnak! Mehetünk haza . . .

Aztán még egyszer körülhordozta tekintetét abba a puha, illatos, meleg budoirban, melyhez őt annyi édes, boldog emlék füzte s — eltávozott.

Mikor leért az utczára, még egyszer felnézett az első emeletre. Ugy érezte, mintha hirtelen egy könnycsepp szántotta volna végig az arczát.

Letörölte s aztán táradt, támolygó lépésekkel indult tovább s csak akkor állt meg egy-egy pillanatra, mikor elfogta az a száraz, fojtó köhögés . . .

Ilyenkor megtörölte ajkát s mosolyogva nézte a kendőjén maradt friss, piros vércseppeket . . .

———

beszerezni, hogy vegyenek azok akkor üzletek számára ilyeneket, mikor tudvalevőleg az áruczikkek jóságával és tartósságával éppen semmit sem törődnek. *Mertz János.*

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 15. Bochniesek—Várady hangverseny a Sasban.

Apr. 29. Kath. Szabad Liczeum zárünnepélye (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni szíveskedjenek.

* **Feketevasárnap.** Az istenj Üdvözitő kinszenvedését, a fönséges lelkeket megkapó tragédiát megelőző időszak egyik kiemelkedő határnapját ünnepli meg ma a katholikus egyház. Az egyház s a hivek egyaránt buzgósággal készülnek a nagy tragédia emlékezetének megülésére. A mai vasárnapot *Feketevasárnap*-nap hivják, mert e napon a feszületet sötét lepellel vonják be, emlékeztetőül, hogy közelg a világra a nagy, fájdalmas gyász, az Isten fiának miértünk, a mi megváltásunkért szenvedett keserves kereszthalála.

* **A Fő-utcza kövezése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a Fő-utczát egész hosszában ujból kiburkoltatja, s a csatornázással az egész rendezést 600.000 korona költséggel keresztülviszi. A csatornázást már a mult év őszén elkészitették, az uttest és járda burkolására pedig most birálják el a beadott ajánlatokat, hogy a jövő csütörtöki közgyülés végleg határozzon a burkolatnem megválasztása és ehhez képest az ajánlatok felett. Abban már megyeznek a vélemények, hogy a Fő-utczának a kir. pénzügyigazgatóságtól a Szent László-térig terjedő részen ugy a kocsiutat, mint a gyalogjárókat asztfaltból készittetik, de a Fő-utcza külső, a Párispataktól a vasuti pályaházig terjedő részére még eltérők a vélemények, hogy aszfaltból, keramitból, vagy bazalt kőből készitsék a kocsiutat, a gyalogjárót pedig asztfaltból vagy betonból. *Ländler* Ferencz bizottsági tag nyomatott s a városatyáknak szétküldött körlevélben foglalkozik a kérdéssel. A Fő-utcza belső részére ő is a legjobbnak tartja az aszfaltot. A Párispataktól a vasutig terjedő részre azonban csak a bazaltot tartja az uttest burkolására legalkalmasabbnak, tekintettel a nagy teherforgalomra. Ezután pénzügyi szempontból fejtegeti a bazaltbő burkolat előnyeit. Az árlejtés szerint a keramit burkolatnál a bazalt előállitása 4790 koronával drágább, de a fenntartás 14 éven át a bazaltnál, viszont 30.652 koronával olcsóbb. Éppen igy áll a dolog az öntött aszfalt és a bazalt között is. A bazalt burkolat ára még lényegesen leszállitható, ha Budapest példájára, az oldalburkolatot nem egész, hanem fél koczkákból készitenék. Fejtegetéseit azzal végzi, hogy a Fő-utcza ugy czélszerüségi, mint olcsóság és szépség szempontjából akként burkolandó. hogy a Kishidtól a Párispatakig terjedő része aszfalttal, a Párispataktól kezdődő külső része pedig bazalttal burkoltassék. — A kérdést még a szakértők is megbirálják. Megjegyezzük, hogy *Ländler* Ferencz szintén pályázott a munkálatokra.

* **A várad-olaszi-i plebánia templom.** A várad-olaszi-i hiveknek régi vágyuk és óhajuk fog teljesedésbe menni. Szép, diszes templomuk végre teljesen készen átadatva lesz hivatásának. A templomépitő bizottság legutóbbi ülésén az épitő *Rimanóczy* Kálmán kötelező kijelentést tett, hogy a templom f. évi junius elejére teljesen készen lesz, ugy, hogy *Pünkösdkor* — amikor a régi templomnak is bucsu ünnepe volt — felszentelhető lesz. Ez a határidő annál is biztosabb, mert a bizottság most már, tekintve, hogy a templomnak még a mult évben készen kellett volna lennie, az esetben, ha bármi körülmény folytán a templom a pünkösdi ünnepekre nem lenne készen, az épitészt a szerződési feltételekben megállapitott poenale fizetésére kötelezi. Hisszük, hogy a jelzett időre a templom most már csakugyan elkészül, mert volt alkalmunk a belső munkálatok folyását látni, ami erős garanczia arra, hogy végre az olaszi-i hivek saját templomukban dicsérhetik az Urat.

* **Kitüntetett jezsuita.** A német császár a »müvészetért és jogtudományért« arany érmet adta kitüntesül a Sanghaiban lakó *Fock* Jézus-társasági atyjának, azért az érdemért, mea khinai tengeren végzett taifun-kutatásokkal lyet szerzett.

* **Április 11-ike megünneplése.** A magyar törvényhozás által nemzeti ünneppé nyilvánitott április 11-ikét mint az 1848-iki korszakot alkotó törvények szentesitésének forduló napját kedden ünneplik meg. Ez alkalomból a tanintézetekben törvényes szünet lesz, a középületeket fel lobogózzák s hélaadó istenitiszteletet tartanak a hatóságok s intézetek jelenlétében. Nagyváradon a lat. szert. székesegyházban kedden délelőtt 9 órakor lesz hálaadó ünnepi szent mise, melyre *Vinkler* József választott püspök, püspöki helynök átiratban hitta meg a polgári s katonai hatóságokat s tanintézeteket.

* **A kath. legényegylet mai bőjti előadása.** Felbuzdulva a multkori szép sikeren a nagyváradi katholikus legényegylet ma vasárnap délután ismét rendez bőjti előadást. Kéretik a közönség pontos megjelenésre, mert az egyes müsorszámok alatt a teremajtók zárva lesznek. Belépti dij nincs. Az előadás müsora a következő:

»Álla a keserves anya.« Énekli az egyesület dalárdája.

2. Bőjti beszéd. — Tartja dr *Lestyáu* Endre.

3. »Jézus szenvedéséről.« Énekli *Papp* Ferencz. Harmoniumon kiséri Huszár László.

4. »A szent jel.« Kaliffag Edétől Szavalja: *Riedl* Margitka.

5. »Ave Mária.« Énekli *Kovács* Ilonka urleány, harmoniumon kiséri *Huszár* László.

6. »Komoly szavalat.« Előadja dr *Szolnok* Jenő.

7. »Óh szentséges keresztfája«. Énekli az egyesület dalárdája.

8. »Estharangszó.« Irta és szavalja K. *Kürti* Lajos.

9. »Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket.« Élőkép. Előadják: *Lovass* Sárika, *Moczkovcsák* Ilona, *Nagy* Erzsike, *Csomák* Ilona, *Balog* Erzsike.

10. »Záróbeszéd.« Tartja *Pálffy* Béla hittanár, egyesületi igazgató.

* **Arany érdemkeresztegy irgalmasnővérnek.** A budapesti első gyermekmenedékhely-egyesület tegnapi választmányi ülésén tüzték fel *Herkenrath* Klementina, a gyermek-menedékhely irgalmas-nővér főnöknője mellére az arany érdemkeresztet. Az irgalmas-nővér ötven év óta szenteli életetét a betegek és az elhagyott gyermekek ápolásának.

* **Nyugdijügyek a városnál.** Tegnap délután Nagyvárad város nyugdijbizottsága rövid ülést tartott *Bordé* Ferencz elnöklete alatt. Résztvettek a tanácskozáson dr. Molnár Imre, Mihelyty Adolf, Dus László, dr. Baróthy Akos, Ragány János és dr Istvánffy István aljegyző, mint előadó. — *Rész* Bertalan r. biztos kérte, hogy a nyugdijjogosultságba számitsák be azt az időt, ameddig mint helyettes szolgált. Mivel a nyugdijszabályzatban erre nézve semmi intézkedés nincs, a kérelmet a bizottság nem teljesitette. Forguljon kérelmével a közgyüléshez. — *Kiss* Gyula tüzoltó 7 évig volt a város szolgálatában. Özvegye a nyugdijszabályzatra hivatkozva, nyugdij megállapitását kérte, mert férje szolgálatban kapta meg a betegségét. Az orvosi bizonyitvány azonban ezt nem igazolja s igy a bizottság a nyugdijat nem véleményezi, hanem a befizetett nyugdijjárulék 90 százalékának visszafizetését javasolja. — *Rácz* Endre fogalmazót a nyugdijjogosultak közé felvették, ellenben *Hegedüs* Gézát és *Darvassy* Sándort törülték. — *Böde* Andrást és *Nyerges* Lajos volt rendőrök özvégyeinek az özvegyi járulékot megállapitották. — Érdekes a megemlitésre, hogy ez a két rendőr amig élt, kevesebb nyugaijat kapott, mint most az özvegy. Ez a szokatlan dolog pedig a nyugdijszabályzat világos rendelkezésén alapszik.

* **Hóvihar és fagy mindenütt** A pénteki havazás után valóságos téli idő köszöntött be tegnap reggelre, erős fagygyal. Egész nap óriási hideg szél dühöngött s délután ujból megeredt a hóesés este pedig valóságos hóvihar keletkezett. A téli felöltők ujból előkerültek. A fagy ha tovább is tart a hideg idő, sok károkat okoz a vetésekben szőlőkben s egészen elhervasztja a már viruló baraczkvirágot. — Zimony, ápr. 8 Az éjjel Zimonyban és környékén erős fagy volt, mely a virágzó gyümölcsfákban nagy kárt okozott. — Kézsmárk, ápr. 8. Itt egész téli időjárás uralkodik. Péntekre virradóra egész hólepel boritotta a földet és erős hideg szél fú. Kassa, április 8. Hajnal óta szakadatlanul erősen havazik. A vastag hóréteget az északi szél keményre fagyasztja.

* **Küzdelem egy öngyilkossal.** *Boros* Sándor kőmüves mesternél alkalmazásban volt *Menszár* János 18 éves tanoncz, tegnap délelőtt beállitott *Boros* Sándorához és gazdája nevében 100 koronát kért azzal az ürügygyel, hogy a munkások bérének kifizetésére kell gazdája részére. Boros Sándorné adott is 100 koronát a fiunak, aki eltávozott. Az asszony csak délbe tudta meg hazaérkező férjétől, hogy nem az küldötte haza az inast. Boros Sándorné ekkor déli egy óra felé felkereste *Kemény* rendőrbiztost a lakásán és elpanaszolta neki az esetet, hozzátevén, hogy Menszár Jánost azóta sem ő, sem a férje nem látták. Kemény r. biztost azonnal keresésére indult a fiunak és természetüleg legelőbb is a kisebb csapszékekben kereste, mig végre az Erzsébet kávéház előtt egy indulóban levő egyfogatu bérkocsit pillantott meg, amelyben Menszár János egy czimborájával ült, a bakon pedig egy muzsikus czigány. Mikor a rendőrbiztos megállásra hivta fel a bérkocsit, Menszár forgópisztolyt rántott elő és elhajtatott a Kolozsvári utcza felé, ahol Menszár édes anyja lakik. — Kemény r. biztos futva utánok indult, és éppen akorra ért oda a baptista templom elé, mikor a kocsiból kiszállott Menszár

Uj üzlet. Meglepő olcsón csakis **Uj üzlet.**

Havas Béla kézmü-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utcza 36. szám (Zöldfa-kávéházzal szemben.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — —	34,	68,	18.
Kosztüm kelmék 140 cm. széles — —	118,	135,	48.
Franczia Delain mtr.-je — — — — — —	—,	29,	96.
Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — —	19,	29,	27.

Vásznak, asztalnemüek, kanavász szőnyeg, függöny és ágyteritők, selymek és rövidáruk óriási választékban.

János a vele épen szembe jövő Boros Sándornét le akarta lőni. Czimborája és a muzsikus czigány azonban kicsavarták kezéből a töltött forgópisztolyt, sőt dulakodás közben a kabátot is lehuzták róla: Menszár János pedig, látva a közeledő rendőrbiztost hajadonfőtt és kabát nélkül a Körözs partra futott és elmenekült. Mig a rendőrség emberei őt keresték, addig a flu egyenest beállitott a Kossuth Lajos-utczai Wégner féle üzletbe egy 7 mm. forgópisztolyt és 6 töltényt vásárolt, azután a Zárda-utcza 3 sz. a. házba ment és az emeleti lépcsőházban homlokon lőtte magát. A telefonon értesitett rendőrség részéről *Réz* hiztos és *Becsei* őrmester valamint *Kelemen* ellenőr mentek helyszinére és Menszár Jánost ki még élt, a mentők segélyével beszállitották a közkórházba. Itt azután a fiatal ember néhány percznyi kinlódás után kiszenvedett. 40 korona pénz volt még nála. Megjegyzendő, hogy a másik forgópisztolyt délelőtt szintén Wégnernél vette. A hiányzó pénzt pedig részben elmulatta. Hullája kórházban maradt.

* **Balassa Bálint hamvai.** Báró *Balassa* Bálint, XVI. század nagy lirikusa és vitéz katonája, 1594-ben Esztergom ostrománál kapott sebében meghalt. A Balassák tulajdonát képező Liptó-Ujvárra hozták és innen a liptóhybbei kegyuri templom kriptájában temették el. A kriptából — több mint 200 évig pihenő csontokat 1810-ben kiszedték apjának és Ferencz bátyjának csontjaival együtt, hogy az akkor elhunyt s a községnek közszeretetben álló plébánosának, Árgay Ádámnak maradandó sirt készithessenek. A kriptából kiszedett Balassa-csontokat a templom hajójába ásták el. A sokat szenvedett és sanyargatott költőnek itt sem lehetett csendes pihenése, mert egy hazafias buzgalomból megindult mozgalom 1897-ben felhányatta a költő második sirját és a már másodizben napfényre hozott csontokat Budapestre az embertani intézetbe küldték, hogy ott határozzák meg, mely időből valók e csontok. Az embertani intézetben összeállitott csontokból minden kétséget kizárólag kideritették, hogy azok tényleg a XVI. századból valók, sőt a többek között azt is megjelölték, hogy az egyik körülbelül egy 40 éves emberéi, amely kor B. Balassa Bálintéval egyező. Budapestről 1898-ban visszaküldték Liptómegye közönségéhez, de mindezideig nem sikerült annyi pénzt összeszerezni, amennyivel a költőhöz méltó temetéssel vissza adhatták volna a hamvakat az anyaföldnek. A kézsmárki állami polgári és felsőkereskedelmi iskola tanári karát ez inditotta arra, hogy f. hó 9-én egy nagyszabásu jótékonyczélu ünnepélyt rendezzen, amelynek jövedelmét a hamvak eltemetésére forditja.

* **Ápr. 11 a pénzintézetekben**. Alulirott pénzintézek ügy feleik tudomására hozzák, hogy f. hó 11-én azaz kedden, tekintettel a nemzeti ünnepre üzleteiket zárva tartják. Nagyvárad 1905 ápr. 9. Nagyváradi takptár, Biharmegyei keresk. term. és hitel bank, Gazdasági és iparbank, Biharmegyei takptár. Nagyváradi hitelbank, Polgári takptár, »Bihorena« takptár, Általános takptár, Leszámitoló és Jelzálogbank, Központi takptár.

* **Kivándorlás Dél-Afrikába.** A belügyminiszter körlevélben értes tette Nagyvárad városát és Biharmegyét, hogy az esetleg Dél-Afrikába kivándorolni szándékozóknak a partra szállás csak az esetben engedtetik meg, ha 480 korona b rtokában vannak. Kivételt csak akkor tesznek, ha a bevándorló egy munkás szerződést tud felmutatni, mely a helyi hatóságtól és az indulási kikötő angol konzuljától van láttamozva.

—

x **Kocsigyár.** A régi Bodánszky-féle, eddig is jó hirnévnek örvendő kocsigyárat kitünő szakemberek vették át, kiknek minden igyekezetük oda irányul, hogy azt olyan mértékben fejleszszék, mely a legmagasabb igényeket is képes legyen e téren kielégiteni. Felhivjuk olvasóink figyelmét a czégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségü **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarit,** ha mindennemü vásznat, ágynemüt, paplant, takarót, női és férfi fehérnemüt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Felhivjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos müsorral mulattatja a nagyszámu közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legujabban: gyönyörü dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitünő bohózat, azonkivül magán és pár jelenetek. Az uj és régi attrakciók felléptével, f. hó 10-én hétfőn este Szücsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen uj müsorral, melyre előre is felhivjuk a n. é. közönség szives figyelmét és becses támogatását.

x **Felhivjuk** t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni Lajos* jó hirü géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Nagy katona-hangverseny a Biharkávéházban.** Ma vasárnap, április hó 9-én a cs. és kir. 37-ik gyalogezred zenekara *nagy hangversenyt* rendez válogatott müsorral, melyre a n. é. közönség szives támogatását kérem. Jó italokról, pontos, figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árak mellett gondoskodva van. Hideg Buffet egész éjjel nyitva. Szives támogatásért esd *Breyer Károly* kávés.

x **Olcsó lesz a jó kávé.** A fiumei kávé behozatali társaság fiók-telepe már teljesen be van rendezve s két-három nap után megnyilik. Természetesen e nagy behozatali czég, kávéit a legjutányosabban fogja árusitani. Érdekes, hogy mig külföldön minden nagyobb városban található ilyen különlegességi üzlet, Magyarországban csak most kisérleteznek ilyenekkel, jellemzetes ez kereskedőink vállalkozó szellemére.

Uj

butor-ipartelep

Nagyvárad, Szent-László-tér

Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar-vállalat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdő-, szálloda és mindennemü tükör, réz és vasbutorokban.

Saját mühelyemben készülnek

minden e szakmába vágó kárpitos, asztalos stb. munkák legszolidabb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelettel 1082.

Büchler Márton.

x **A Lloyd-kávéházban** ma este *ifj. Rácz Józsi* zenekara hangversenyez.

x **Tavaszi kelmékben,** ugyszintén más divatczikkekben gyönyörü választéka van Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üzletében, melyet meglepő olesó árban árusit, a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe.

Nagyváradi apróságok.

A történelmi nevezetességü bot. A napokban történt; a sztnház körül sétálgatott a bohém népség. A kis naivának, *Berlányi* Vandának a szinház egyik tenoristája udvarolt, ki a szinpadon kivül mindig megmaradt becsületes szókimondó falusi embernek. A beszélgetés sétaközben most is a falusi életről folyt.. De egyszerre csak megállott a tenorista és görbe kupeczbotjára mutatva a következőket mondotta:

— Nagysád! Látja ezt a botot?

— Látom. No és . . .

— Ez históríkai nevezetességü bot

— Hogy-hogy? — kérdé a müvésznő álmélkodva.

— Tudja Nagysád Czegléd határában ezzel a bottal ötezer disznónak vakartam meg a hátát — mondta a tenorista ragyogó szemekkel.

A praktikus poéta. Van nekünk egy boglyoshaju, lokális alanyi poétánk, ki a mámor és fehérségről irt versein kivül arról hires, hogy becsület szóra »holnapig« igen gyakran szokott barátaitól kisebb-nagyobb összegeket kölcsön kérni.

Hogy megadja-e a kért koronákat, arról csak az a bizonyos nagyharang tudna tanuságot tenni, mely annyiuk helyett szokta a fizetési kötelezettségeket teljesiteni. No de ezt most ne firtassuk. A fődolog az, hogy a mi barátunknak oly sok koronára volt szüksége a legutóbbi időkben, hogy már megunta a kölcsönkérő leveleket irni. De nem azért bohém a bohém, hogy ne legyen leleményes. A czinizmus soh sem hagyja el a vérbeli ujságiró embereket. A mi emberünk is segitett magán egy jó ötlettel; csináltatott magának egy nem mindennapi szövegü névjegyet, mely a következőképen szólt:

N. N.

holnapig becsületszó mellett
. . . koronát kér kölcsön.

Előre is köszönet.

Most már csak az összeget kellett a névjegyre leirni és sokan csak a jó viczcz miatt is megadták a mit kért a praktikus ujságiró.

IRODALOM.

A Jó Pásztor. egyházszónoklati folyóirat most megjelent 1905. V—VI. füzete. Feketevasárnaptól Pünkösdig közöl vasárnapi és ünnepi beszédeket, azonkivül alkalmi beszédeket Buzaszentelőre, első áldozásra, házszentelésre és májusi beszédet. Egész évre 8 kor. Megrendelhető Jó Pásztor szerk. czimén, Budapest, VII., Csümöri-ut 16.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: Ocskay brigadéros.
Hétfő: A paradicsom.
Kedd: Léghajósok.
Szerda: Léghajósok.
Csütörtök: Aszalai uram leányai vigjáték. Benkő Jolán 40 éves jubileuma és bucsufellépte.
Péntek: Sulamith bibliai daljáték Garzó Adél bucsufellépte.
Szombat: Rang és mód szinmü, Szerémy Gizella, Szatmáry Árpád, Berlányi Vanda bucsufellépte.
Vasárnap: d. u. Elnémult harangok. Kle-

novics György bucsufellépte. Este: János vitéz Horváth K., Wlassák Vilma, Békeffy Lajos bucsufellépte.

Léghajósok premiérje. *Várady* Aladár és *Dutka* Ákos pompás operettje kerül kedden és szerdán szinre a Szigligeti-szinházban. A kedves ujdonságból naponta próbált a szinház operett személyzete s a mai próbán már pompásan, gördülékenyen, kidomboritva ment a nagysikerünek igérkező ujdonság. A darab főszerepeit Arady. Agnelly Verő, T. Pogány, Pataky Vilma, Horváth, Bérczy, Tihanyi, Szathmáry játszák.

A jövő hét a bucsu hete lesz. A Szigligeti-szinház távozó nagyjait bucsuztatja az igazgatóság s minden egyes távozó tag egy-egy jó szerepében lép fel utoljára. Azon felül *Benkó* Jolán 40 éves szinészi jubileuma is a jövő héten csütörtökön fog végbe menni, amidőn is a sok derüs perczet szerzett müvésznő — végleg vissza vonul a szinpadtól.

A paradicsom. A szinház legujabb bohózata hétfőn, április hó 10-én megy harmadszor az ismert szereposztásban.

ZENE.

Az ápr. 15-iki hangverseny képezi most Nagyváradon közbeszéd tárgyát, A közzétett müsort általános tetszéssel fogadták minden körben s igy bizonyos, hogy a hangverseny sikere a lehető legszebb lesz. A hangverseny tiszta jövedelme jótékony czélra, a Városi Árvaház és Fehér kereszt javára fog fordittatni.

A zeneiskola hangversenye. A nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete által létesitett és fentartott nyilvános zeneiskola ma, vasárnap délután 4 órakor rendezi XIX. a jelen tanévben második *hangversenyét*, az egyesület helyiségében (Nagypiacz-tér, községi polgári fiu-iskola-épület, II. emelet 31. ajtó). Belépő-díj: felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei beléptidijat nem fizetnek.

A hangverseny műsora a következő:

Gebauer «Trió.» Előadják: I. hegedűn Aizele Sándor, és Szabó Irma, II. hegedűn Déry Ilonka és Csigás Mihály, gordonkán ifj. Mezey Mihály. — «Két előadó darab» zongorán 4 kézre. Előadják: Müller Márta és Müller Béla. — Resch Mihály «Ablakod alatt» kis ábránd. Hegedűn előadja: Aizele Sándor, zongorán kiséri a szerző. — Jensen A. «A malom» zongorán előadja: Kemenszky Margit. — Magyar népdalok. Czimbalmon előadja: Ehrenfeld Erzsike. — Mazalik József «Szerenád.» Előadják: hegedűn Réz István, gordonkán Réz László, zongorán kiséri Réz Klára. — Jungmann A. «Vágy» zongorán előadja: Sztankovits Irénke. — Simonetti A. «Madrigál» zongora kiséret mellett hegedűn előadja: Grünberger Ferencz. — Magyar népdalok. Czimbalmon előadja: Stern Gizike. — Három előadó darab: *a)* Méhut «József», *b)* Weber «Preciosa», *c)* Mozart «Figaró lakadalma» czimü operából. Gordknkán zongora kiséret mellett előadja: Békési Leó.

EGYESÜLETEK.

Rendkivüli közgyülés az iparos ifjak egyletében.

Tisztelettel kérem »A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete« tagjait, hogy egyleti helyiségünkben ma vasárnap délután 3 órakor tartandó rendkivüli közgyülésen lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1905. április 9-én.

Német Antal,
egyleti elnök.

Igazságszolgáltatás.

A védő joga. Dr *Mózes* László fővárosi kriminálista egy rovott multu betörőt védett, akit a törvényszék hathónapi börtönre itélt. Mózesnek nem volt inyére az itélet és meg nem állhatta, hogy ennek egy fejcsóválással ne adjon kifejezést. Az elnök rászólt:

— Figyelmeztetem a védő urat, hogy ne rázza a fejét!

Mózes, aki csupa ideg, meglepődve felelt:

— Ne rázzam a fejem? hát már a saját fejem felett sem rendelkezhetem itt szabadon? Majd akkor tessék engem rendreutasitan, ha a más fejét rázom.

A közönség mosolygott, maga az elnök is, csak a védő maradt komoly, mert hát nála a lényeg a fő és az itélet nem tetszett.

TANÜGY.

Országos magyar kath. iskola-egylet.

Az Országos kath. tanügyi tanács utolsó ülésében igen életrevaló tervnek a megvalósitásával foglalkozott: *Országos magyar tskola-egylet* alakitásával. Az egyesület alapszabály-tervezetet már a püspöki kar is jóváhagyta, most már a legfőbb, a megalakulás van hátra.

Az egyesületnek, melyre nagy feladat vár, alapszabály-tervezetéből adjuk a következőket.

Az egyesület czélja tisztán kulturális: föladata: a *keresztény magyar nemzeti népnevelés előmozditása*, iskolák alapitása és segélyezése, valamint a keresztény müveltség terjesztése által a családban és az iskolában.

E czél elérésére a következő eszközök szolgálnak:

a) Katholikus óvodák, menedékházak, elemi iskolák, tanitó- és tanitónőképző intézetek alapitása és segélyezése; az ifjuság hazafias nevelésével foglalkozó férfi- és női-szerzetek támogatása. b) Katholikus gazdasági és ipari ismétlő iskolák, szakiskolák alapitása és támogatása. c) Ifjusági egyesületek; felnőttek oktatásának előmozditására tanfolyamok szervezése. d) Az egyesület feladatával összefüggő gyülések tartása Budapesten és vándorgyülések a vidéken. E gyüléseken előadások tartatnak és az egyesület czéljának előmozditására határozatok hozatnak. e) Folyóiratok, röpiratok, különösen vallásos és hazafias, közhasznu ifjusági iratok terjesztése, iskolai könyvtárak alapitása vagy a meglevők támogatása. f) Taneszközök, papiros, rajz- és iróeszközök terjesztése és ezekkel a népoktatási intézeteknek ellátása. g) A vallásos és hazafias szellemben müködő kiváló tanférfiak jutalmazása.

A plébániai csoportok szervezete oly irányu, hogy az általános érdeklődést az egyesület föladatai iránt minél hatásosabban fölkeltse és föntartsa. A rendes tag évi 1 koronát vagy egyszer s mindenkorra 50 koronát, az alapitó tag 400 koronát fizet egyszerre vagy részletekben. A Nagygyülés évenkint egyszer tartandó és tagjai: a fővédnök, védnöki kar, tiszteletbeli tagok, a központi vezetőség tagjai, a felügyelő bizottság és választott bizottság tagjai, az egyházmegyei körök és plébániai csoportok tisztikara és képviselői, — A plébániai csoport évnegyedenkint, az egyházmegyei kör félévenkint gyülésezik.

E föladatok eléréséré a javaslat a következő anyagi forrásokat jelöli meg: alapitó-, pártoló- és rendes tagok illetményei, önkéntes adományok és hagyományok; illetékes hatóságok engedelmével eszközölt gyüjtések, előadások, estélyek stb. rendezéséből fönmaradó tiszta jövedelem, folyóiratok, röpiratok és ifjusági iratok terjesztése után járó nyereség, a papir-, tan-, rajz- és iróeszközök kiadásából befolyó tiszta jövedelem. Az egyesület székhelye Budapest.

A vidéki tagok egyházmegyei köröket és plébániai csoportokat képeznek. Az egyesület védnökei a nagyméltóságu püspöki kar tagjai. Az évi közgyülést, mely évről-évre más helyen is tartható, a bibornok-herczegprimás vagy az ő nevében a védnöki kar valamelyik tagja vezeti. A plébániai csoportok, valamint az egyházmegyei körök külön-külön alakulnak és szervezetük olyan, hogy képviseleti alapon a plébániai csoportok az egyházmegyei körről és és ezek révén a központi intézőséggel szerves érintkezésben vannak. Az egyházmegyei kör védnöke az egyházmegye főpásztora, elnöke az egyházi főtanfelügyelő. A székeskáptalan tagja az egyházmegyei kör választmányának.

TÁVIRATOK.

Strossmayer püspök állapota.

Eszék, ápr. 8. *Strossmayer* püspök még átélte az éjszakát, de azt hiszik, hogy ma vagy holnap beáll a katasztrófa. *Wichkerhauser* főorvos ma reggel visszatért Zágrábba, mert a főpap megmentése ki van zárva. A püspök környezetéből az hirlik, hogy nagy közmüvelődési és jótékonysági czélu alapitványokat tett. A beteget kánforbefecskendezésekkel tartják életben, 48 óra óta nem tért vissza eszmélete és környezetéből senkit sem ismert meg.

Budapest, április 8. (Saját tud. táv.) Érkezett éjjel 1 órakor.

Strossmayer diau-kovári püspök, ki hires volt panszláv izgatásairól és magyarellenességéről, ma 3 óra 30 perczkor meghalt.

Halála előtt megérkezett a pápa áldása, melyet felolvastak neki betegágyánál. A püspök alighanem már nem értette meg a távirat szövegét.

A felirati javaslat.

Budapest április 8. (Saját tud. táv.) A Ház elnöki tanácstermében ma tanácskozást tartottak, melyen részt vettek: *Andrássy* Gyula gróf, *Banffy* Dezső báró, *Thaly* Kálmán, *Justh* Gyula, *Holló* Lajos, *Zichy* Aladár gróf és *Ugron* Gábor.

A tanácskozáson elhatározták, hogy a felirati bizottság hétfőn és kedden elvégzt munkáját, szerdán a javaslatot a ház elé terjesztik. Csötörtökön nem tartanak ülést, pénteken pedig tárgyalás alá veszik a beadott javaslatot.

Kossuth diszpolgár.

Budapest, április. 8. (Saj. tud. táv.) *Kossuth* Ferencznek ma adták át Beregszász város diszpolgári oklevelét. Kossuth az ágyban fogadta a küldöttséget, melyet a város polgármestere vezetett.

Beteg miniszterelnök.

Bécs, április. 8. (Saját tud. táv. A lapok hire szerint *Gautsch* báró miniszterelnök állapota annyibaa rosszabbodott, hogy láza az esti órákban 40 foknál magasabbra szállott. Orvosai azonban kijelentették, hogy nincs ok az aggodalomra, bár két—három hétig is eltarthat, mig a miniszterelnök elláthatja teendőit. Ő felsége és az uralkodóház több tagja és mások is sokan tudakozódnak a miniszterelnök állapotta iránt.

Hieronymi a Ganz-gyár igazgatója.

Budapest, április 8. (Saját tud. táv.) *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter legközelebb a Ganz-gyár vezérigazgatói állását foglalja el, melyet eddig *Asboth* Emil egyetemi tanár töltött be. Ha Hieronymi elsejéig nem kapná felmentését a miniszterségből, akkor rögtöni elbocsátását fogja kérni a királytól.

A párisi összeesküvés.

Budapest, április 8. (Saját tud. táv.) A párisi összeesküvés csakugyan katonai jellegü volt. Az összeesküvésben részes volt a nem rég elhunyt *Syveton* képviselő is. *Viktor Napoleon* felhivta a rendőrséget, hogy lássa be tévedését és jelentse ki, hogy neki semmi része sem volt az összeesküvésben.

A finn országgyülés.

Helsingfors, április 8. Az összes rendek elhatározták, hogy Miklós czárhoz ama kérelemmel fordulnak, hogy az országgyülést szeptember végéig napolja el.

Szocziálisták győzelme.

Linz, április 8. A tegnapi negyedik választás során tiz szocziálistát két német haladékpártit választottak meg.

A háboru folytatása.

Budapest, április 8. (Saját tud. táv.) Péterváron nagyon készülődnek a háboru folytatására. Az orosz kormány temérdek fegyvert vásárolt. A fegyvereket legközelebb a kelet-ázsiai harcztérre szállitják.

Balfour beszéde.

London, április 8. Gerald Balour kereskedelmi miniszter tegnap Leesben beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a kormány nem akarja kicsinyiteni a brittoni választásnál szenvedett vereség fontosságát. De ez a következtetés, amelyet abból az ellenzék von e, hogy t. i. a kormánynak le kell mondania, nem indokok. A kabinet el van tökélve, hogy addig hivatalában marad a mig a bizalmat birja.

NYILTTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utcza
(Mezey-ház)

Nincs lehetetlenség!
E már igazán ritka alkalom.
Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszert** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És igy mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyürük, fülfüggők, lánczok, karpereczek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállitott árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Ora, ékszer és látszer javitás pontosan, jótállás mellett elkészittetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

müórás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utcza, Széchenyi szálloda.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, uj „Bazár"-épület szinház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségü** *t a v a s z i* szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készitem nagybecsü megrendelőimnek.

Különösen felhivom a Főtisztelendő papság figyelmét ***sima, fekete*** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére** Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból.** Birétum, capuczin, camaura, továbbá Muczétuma legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerübb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem föl kell emlitenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsü megrendeléseiket kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,
65 polgári- és papiszabó.

Telefon az egész megyére: 204. sz.

Gazdálkodók

el ne mulasszák

a cséplő — és egyéb gazdasági gépeikhez szükséges öntvényeket mielőbb megrendelni alanti czégnél, mely

a világhirü kassoviczi fémkohó

képviselője, s igy a legjobb, legtartósabb fém-géprészeket képes szállitani, *gyorsan, pontosan* és *jutányosan.*

E czég speczialitásai:

világhirü **érczcsengők**, templomi, iskolai és gazdasági **harangok**, — **tüzi fecskendők** javitása és átalakitása, valamint uj **szivattyúk** és **fecskendők;** továbbá szabadalmazott **tömlő-kapcsok** kitüntetett *szivattyús kutak* és szabadalmazott **viznélküli árnyékszék-ülések** (szagtalan, légmentesen záró és mindenütt alkalmazható),

Rosenthal és Ehrlich

Nagyvárad.

Első magyar csengő- és érczáru gyár.
Alapitva 1847.
Gyár: Szacsvay-utcza. (Saját ház.)
Váradi és vidéki telefon száma: 204.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára ***varrógép, kerèkpár alkatrész- ès felszerelésekben***

NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Bazár épület).

Nagy választék *acetylen-lámpa légtömő és gummiköpenyben.* Szakszerüen berendezett ***nagy javitó MÜHELY*** *Emalirozás, nickelezés* és bárminemü ***javitások*** pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány

Atilla, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

özv. Jüngling Józsefné

Szóbel Adolf

női ruha és confectió készitési müterem

Nagy Sándor-utcza 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészitését, u. m. utczai és estélyi toalettek, angol és franczia szabásu ruhákat, costümöket, felöltőket mindennemü fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kivántatik mérték helyet.

Kitünő tisztelettel:

Szóbel Adolf,
angol és franczia női szabó.

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam,

raktáromon mindenkor e szakmába vágó készmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készitek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szőrme-árunyári megőrzésre és annak gondotzását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztositva van.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve maradtam

tisztelettel:

Zimányi András,

Nagyvárad, Szinház- és Apácza-utcza sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. 33.

Angol regény.

— Mert kegyed az egyetlen a világon, a kit én igazán szeretni tudok. — Nelli, hála az égnek, most már van módom hozzá, hogy kényelmes otthont biztositsak jövendőbelimnek, — mondja, kérem, elfogadja, megosztja velem?

A doktor, ha nem lett volna olyan vak szerelmében, láthatta volna a feleletet a leány arczáról, de csak akkor ébredt a valóságra, midőn Nelli szakadozottan igy kiáltott fel:

— Nem, nem! Óh abból nem lehet valóság soha!

De Fergusson még mindig nem adta fel hitét.

— Nelli, ez nem lehet a maga őszinte felelete. Olyan régóta reméltem és vártam — és olyan igazán szeretem. Nelli, én nem tudok belenyugodni abba, hogy maga nekem nemmel válaszol. Oh, Nelli, én képes vagyok még évekig várni, abban a reményben, hogy egykor majd igent mond

Nelli felállt, nagyon fehér volt, reszketett, de azért nagyon határozott hangon szólt:

— Fergusson doktor, nagyon sajnálom, de kénytelen vagyok a nem-hez ragaszkodni, most és mindörökre. Könyörgöm önnek, ne értsen félre. Komolyan beszélek.

— Oh, a nem-et nem értheti komolyan!

A doktor rendkivüi izgatott volt, de Nellinek is nagy megerőltetésébe került nyugodtnak látszani. Könnyes szemmel válaszolt:

— Nem vagyok érdemes rá, hogy enyire törje magát érettem — mert higyje el, én sohasem tudnám boldoggá tenni. Nagyon rosszul esik önnek fájdalmat okoznom, — de kérem, ne hozza elő többet ezt a tárgyat.

Fergusson a könytől ázzott, esdeklő arczra tekintett és ugy érezte, hogy ha lehetséges, most még jobban szereti ezt a leányt. Aztán lesütötte fejét s fájdalmasan kiáltotta:

— Az életnek nincs többé becse előttem!

Hallgatagon érkeztek fel Craigfellbe. Az ajtóban Nelli megsajnálta s vigasztalni kezdte, nem is gondolva, hogy a szegény doktornak az alatt, mig parányi hideg kezét a kezében tartja, majd a szive szakad meg.

— Igyekezzék engemet minél előbb elfelejteni — szólt, rászegezve sötétkék szemeit, azokat a szemeket, melyeket Alick nem fog elfelejteni halála napjáig.

— Nelli, mondá a doktor — legyen kegyes és adjon vállaszt egy kérdésemre. Oh ennyit legalább is megérdemlek. Mondja, kérem, azért nem tud engemet szeretni, mert már mást szeret?

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegykö ség közgyülése. A nagyváradi hegyközségi birtokosok választmánya által a hegyközségi birtokosság rendes tavaszi közgyülésének megtartására határidőül 1905. év április hó 16-ik napjának d. e. 11 órája a városház bizottsági termében kitüzetett. Erről a birtokosokat azzal értesitem, miszerint a közgyülés tárgyát

1. a hegyi pénztár 1904. évi zárszámadása.
2. A hegyi pénztár 1905. évi költségelőirányzata.
3. A hegyközségi rendtartásnak módositása.
4. A választmány javaslata a hegykerülők részére 1905. évre engedélyezendő fizetési pótlék tárgyában.
5. A választmányból kilépő 8 tag választása.
6. A számvizsgáló bizottság választása fogja képezni, s hogy a hegyközségi rendtartás 12. §-a rendelkezése szerint érvényes határozathozatalra 40 birtokos jelenléte szükséges.

Kelt Nagyváradon, a hegyközségi birtokosság választmányának 1905. évi márczius h 17-én tartott közgyülésében.

Bordé Ferencz,
vál. jegyző.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, ápr 8.

Buza ápr.-re	82
Buza máj.	68
Rozs ápr.-re	42
Tengeri májusra 1905.	32
Zab ápr.-ra	14.74
Repcze aug.-ra	70

Értéktőzsde.

Budapest, ápr. 8.

Oszrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészény	806.50
Leszámitoló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 ápr. 8-án.

Magyar aranyjáradék 4%	118.70
Magyar koronajáradék 4%	98.20
Magyar koronajáradék 3½%	89.75
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	223.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	17.21
Osztrák járadék papirban	100.10
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	1.20
Osztrák korona járadék	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	157.—
Osztrák-msgyar bankrészvény	16.45
Magyar hitelbank részvény	770.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	669.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	661.—
20 frankos arany (Napolendor)	19.5
Német birodalmi márka	117.15
London vista	239.95
Páris vista	95.37
márkás 20 arany	23.431

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat kérjük, szivesked-jenek a husvéti szám mellékletére szánt közleményeket még e hét folyamán beküldeni.

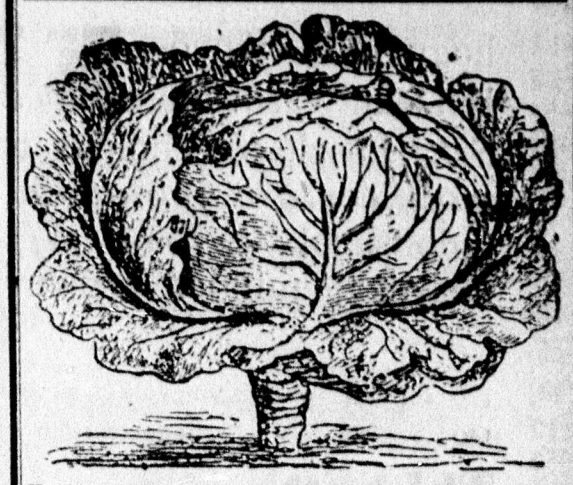
A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Rosenberg Izsó
csatornázási vállalata.
Telefon 67. Nagyvárad. Telefon 67.

Ajánlja kivül belül iszapolt kitünő minőségü betoncsöveit elvállal mindennemü *házi és utczai csatornázást.*

Költségvetés- és tervekkel felszóllitásra dijmentesen szolgál.

Alapittatott: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkitünőbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.
Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, eckendorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszu.
Államilag vizsgált ***arankamentes franczia és magyar luczerna, stiriai vörös lóhere.***

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükönyi, paprikaköles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTO KÁROLY

magkereskedése
a „ZÖLD KOSZORU"-hoz
Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Képes árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek csomagolási költség nélkül.

Meghivó.

A Nagyváradi Hitelbank részvénytársaság folyó évi április hó 9-én délelőtt 11 órakor saját üzlethelyiségében (Kossuth **Lajos-utcza** 10. szám)

rendkivüli közgyülést

tart, melyre a t. részvényesek meghivatnak.

Nagyvárad, 1905. márc. 31.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés részvénytőke felemelése tárgyában.
2. Egy pótfelügyelő bizottsági tag választása.

*) *Alapszabályaink 37. § a:*

Minden részvényes, ki a közgyülésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyülést megelőzőleg részvényeit a társaság pénztárába, vagy más a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénzintézetnél l t nni, hol az őt illető szavazat számát előtüntető és belépti jegyül is szolgáló téritvénynyel láttatik el, ugyanez áll a meghatalmazottakra is.

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyösen lehet vásárolni **Klein Menyhért** **jóhirű divatáru üzletében** Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb *tavaszi costüm pongyola,* és ***blous kelmék, cosmanosi Dalem, creton***, és ***zephir*** ujdonságok, ***Schroll siffon creàsi vásznak*** és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt. kizáró árban árusit.

Uj rendszerü egység áraim:

120 czm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58—83—115 kr
140 » » » angol costüm kelme 96—118—135 kr
Czérna és silk zefir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
Cosmanosi Delin, Volin — — — — — — — — 27—33—36 kr

TELEFON 584. **Tavaszi árjegyzék ingyen.**

A

„Nagyváradi Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Nagy magtárkiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN **Friedländer Hermannál. Telefon: 143.**

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régjonak bizonyult háziszer, mely mar több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél** bedörcsölésképpen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „**Horgony**“ védjegygyel és a **Richter** czéjgegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstr. 5 net. Mindennapi szetküldes.

Olcsó kölcsön

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésére és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,

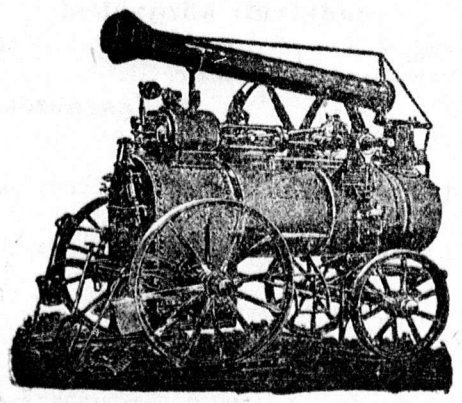
volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám 930.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépmühelye

Kolozsvári-utcza 29/43. Nagyvárad

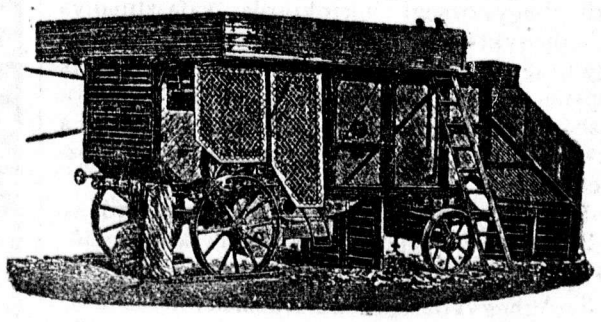

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett mühelyemet; s ujonan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonan átalakitását felelőség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger furógépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók több 6—8 lóerejü M. Allami vasrámás uj cséplőgépek, 6—8 lóerejü gőzgépek uj használati engedélylyel teljesen üzemképesek felelősség mellett

A nagy elárusitás megkezdődött
a Zöldfa-utczán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa sörcsarnok mellett* a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben,* a mai naptól a

nagy elárusitás megkezdődött.

Tisztelettel **KOVÁCS L. és TÁRSA.**

A t. gazdaközönség

szives figyelmébe ajánljuk

saját gyártmányu

kenderből készült kötéláruk, u. m. **hámistráng, lókötőfék** és **rudalók, ruhaszáritó** és **pinczeköteleket**, amelyek nálunk *olcsóbban mint bárhol beszerezhetők.*

1119. Kiváló tiszteletel:

Spitzer Izráel és Tsa

Zöldfa-u. Kurländer és Ullmann czéggel szemben.

Zsák és ponyva eladás és kölcsön-intézet.

Telefon szám 434.

50 darab haszált 48 és 96 négyszögméteres ponyvák pontom árban eladók.

Gépolaj, Tawotta *és* **Gépszijakban** *legolcsóbb beszerzési forrás,* **Bocskorokban** *legnagyobb raktár.*

Felhivás

a Filléres Takarék- és Segélyszövetkezet

1905. május 1én nyitja meg

5-ik évtársulatát.

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartalma alatt — 3 éven át — *hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér* képezi.

A szövetkezet czélja az. hogy egyrészről a tagok részére kisebb összegü hetenként ismétlődő betétek által *a vagyongyüjtést* lehetővé tegye, másrészről, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett *kölcsönöket* kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jelzálogbank helyiségében* (Bémer tér, Lévai palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesitendők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a póstatakarékpénztár utján *portómentesen* teljesithetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállitott könyvecskét.

Nagyvárad, 1905. márczius hó.

„FILLÉRES“
takarék- és segélyszövetkezet.

MOLNÁR LAJOS

Nagyvárad, SCHLAUCH-TER 18. sz. lakos

ajánlja:

saját terméső

nagyváradi- és **ménesgyoroki-borait**

palaczkosan és hordóban.

Hordóborok:

Nagyváradi uj-bor, fehér	Hl-je	18 forint
Ménesi vörös-bor, ó	»	50 frttól feljebb
Ménesi sauvignon fehér csemegebor	»	80 forint

Üvegezett borok:

Nagyváradi uj fehér bor	1 lit. üveg	— 32	»
» kó » »	1 »	— 40	»
1900-as ürmösr ó »	1 »	— 40	»
Ménesi Kadarka. vörös	0 7 lit. palaczk	— 90	»
» Cabernet »	0·7 »	1 —	»
» Sauvignon	0·7 »	1·10	»
» »	0·5 »	— 75	»

Tiz üvegen felüli rendelést házhoz szállitok.
Telefonszám: 406.

Berger Sándor Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

Husvéti locsolò Parfümök dus választékban. **Ajándéktárgyak** 20 fillértől fölfelé.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN“ 1 üveg **1** kor. **20** fillèr.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél Budapest, V., Váci- körut 32.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk.

Épittetők szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. épittető közönség szives tudomására hozni, hogy Budapestről, hol több éven át az épitkezés minden terén való gyakorlati kiképzése végett tartózkodtam, s Nagyváradon, mint

épitési vállalkozó,

letelepedtem.

A modern épitési ipar minden terén szerzett bő tapasztalataim képesitenek arra, hogy mélyen tisztelt megbizóim legmagasabb foku igényeit is kielégithessem és ugy pontos, mint becsületes munkával megelégedését kiérdemeljem.

Elvállalok épitési tervezést, valamirit kisebb nagyobb épitkezéseket, javitásokat és épületeknek állandóan való jókarban tartását év számra. B. leveleikre személyesen is megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Kováts Sándor

okl. épitő-vállalkozó. Hármas-u. 21. szám.

Kérjen csak

Selle & Kary's

FREDIN

Legjob b

tisztitószer

1048. mindenféle

sárga és **fekete czipőnek.**

Különösen ajánlható

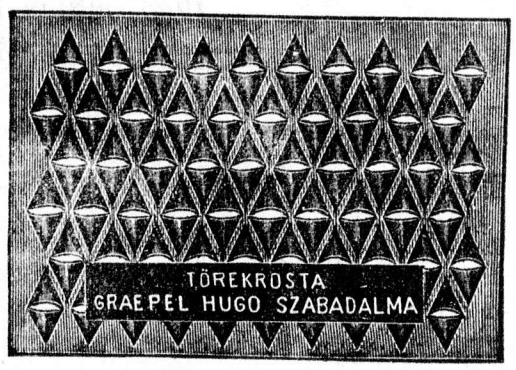
Boxcalfs-, Oscaria-, Chev- Laxnareck- és czipőknek.

BÉCS, XIII.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Budapest, V., Váczi-út 40—46.

Uj szabadalmazott

törekrosta vaslemezből,

cséplőgépekhez.

Mult évben kb. 1000 drbot szállitottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldöm és visszaveszem, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Részletes leirást, mintát és elismerő levélfüzetet minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldök.

Szabadalmazott

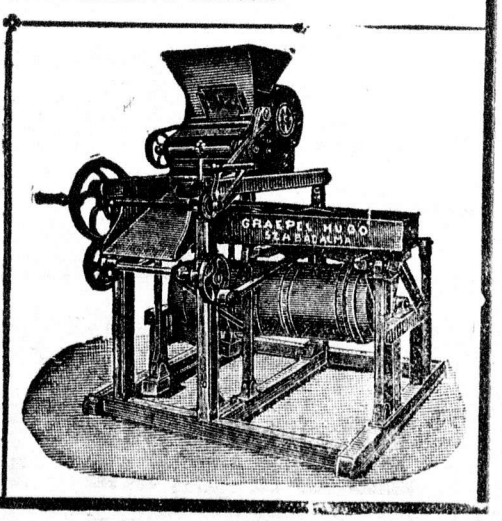
‚Pompás'

kombinált gabonatisztitógép, u. n. ördögbocskor-választógép, mely a gabonából mindenféle gazt ördögbocskort és kigyóhagymát kiválaszt.

A veszprémi mezőgazdasági kiállitáson ezüst éremmel kitüntetve.

Egyedüli gép, mely az ördögbocskort és kigyóhagymát teljesen kiválasztja.

Kivánatra árjegyzékkel és tisztitási mintával dijmentesen szolgálok.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpadlás nélküli müfogakat készit kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,

Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utcza. 15. sz.

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

NAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesiteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségü női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltünő olcsó szabott árak mellett kaphatók **csakis**

Nádor Henrik és Társa kizárólagos czipő nagyáruházában

(Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás. Szabott árak.

Saját magát károsítja, aki szőlőoltvány-szükségletét nem fedezi a

Kükűllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél.

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Nagykükűllő-m.

A telep oltványait az elmult száraz nyáron naponta több mint 2 millitó liter vizzel öntözte, miáltal az oltványok ideálisan fajlődtek, Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Már megnyilt.

Dr. Politzer Jakab

sanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek.

Egész éven át nyitva.

Elegáns szobák, mérsékelt árak,

Prospektussal és felvilágositással szivesen szolgál

Az összes vizgyógyászati eljárások. Külön férfi és női osztály. *Szénsavas fürdők* (nauheimi kura), *forrólégfürdők, villanyos fényfürdők, vaslápföld- és ásványfürdők, törpefenyőfürdők.* Az *összes villanygyógyászati eljárások, villanyos vizfürdők, villanyos négysejtesfürdők. Inhalatiók* dr Bulling szerint, *Massage* és *vibratiós massage, étrendi gyógymódok.*

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Fő utcza (Bazár épület).

Tavaszra

a legujabb és legszebb áruk megérkeztek és

971

utólérhetetlen olcsó

árban lesznek árusitva.

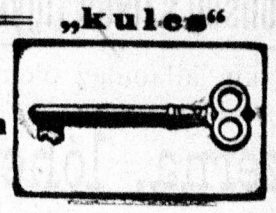
Schicht-szappan

„szarvas“ — vagy — „kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s emiatt legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Legnagyobb kereskedelmi- és mű-kertészet az országban

a nagyvárad-velenczei

Műkertészeti- és rózsa-telep

Kertészeti-telep: NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM. Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim: Műkertszeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok: NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.) Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsa és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuak, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve **1—3** forintig. — **Babérkoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve **2—5—10** forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuak, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve **10—25** forintig, sami ezelőtt **35—40** forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak müvirágból 20%-al olcsóbban készittetnek. **100.000 drb. nemes rózsa**. Alacsony törzsü gyöknemes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsü rózsa 3—5 lábig, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — **100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa** gyönyörü szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállitva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kivánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József mükertész

a várad-velenczei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS

BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek

a

„TISZÁNTUL"

kiadóhivatalában.

Uj nyaralási vállalat

e. külföldi minta szerint.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy szücs-műhelyeink vezetésére egy külföldön elsőrangu czégeknél nyert bő tapasztalatu szakavatott szücsmestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó- és szörmeárukat nemcsak lelkiismeretesen **gondozza,** hanem azokat ki is **javitja.**

Tisztelettel:

Heiman Lipót és Tsa.

1104, A czég szűcse;

Adler Jakab.

Telefon: 243. Telefon: 243.

Raktárak biztositva vannak.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Mindenféle ásványgyógyvizek és az ELŐPATAKI-víz — — — főraktára Biharvármegye részére. — — —

M. kir. államilag ólomzárolt csiraképes

luczerna, lóhere

répa és veteménymagvak előnyös árakban beszerezhetők

Maár és Szabó

füszer-, bor-, és csemege üzletében

Nagyvárad, Fő-u.

(Moskovits-palota.)

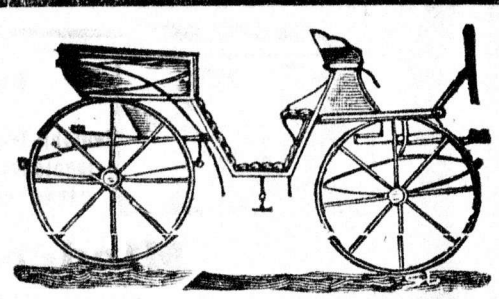
Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Naponta friss tea-, vaj, Pozsonyi diós, mákos patkó és — — — Kugler-féle mignon sütemények. — — —

Mindennemü Sajt, Hal és csemegeárukban — — — nagy választékban. — — —

Értesitès!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy a **Bodánszky Lipót-féle** (Szilágyi Dezső-utcza, dr. Adorján ház mellett) 30 év óta fenálló **kocsigyárat átvettük** s ezt saját személyes felügyeletünk mellett **Bodánszky Lipót utódai** czég czimjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle uj kocsikat, u. m.: **fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bordás, paszket, kucsir, magánhajtó, sandaufer** és még többfélét.

Elvállalunk mindenféle javitásokat, ugy mint **kerékgyártó, kovács, szatler, fényező** munkát leggyorsabban elkészitve.

Régi kocsikat javitunk és egészujra is kicserélünk.

Külön lóvasaló osztály, mely a czég egyik oklevéllel biró tagja felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

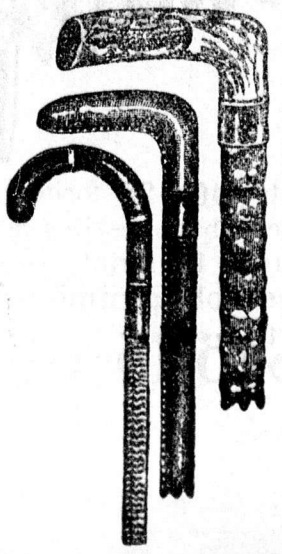
BODÁNSZKY LIPOT czég utódai.

Tanulók felvétetnek fizetés mellett.

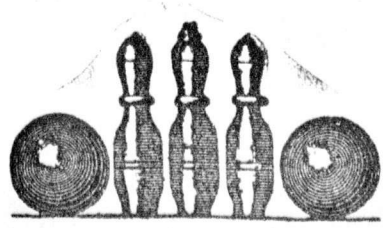
Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruit u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szöllőojtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt árakért. **Borbély felszerelések eredeti gyári árban.**

Utazókofferek, sétabotok, kuglibábok és golyók nagy választékban.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.